

Nr 156.

Ankom till riksdagens kansli den 18 maj 1937 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till inlösen av det från viss jord i Skåne, Halland och Blekinge utgående landgille m. m.

(3:e avd.)

I en den 26 februari 1937 dagtecknad proposition, nr 235, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till förordning angående upphörande av det från viss jord i Skåne, Halland och Blekinge utgående landgille samt förordning angående upphörande av den i Göteborgs och Bohus län utgående landskyld,

dels ock till Inlösen av landgille och landskyld under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kronor.

Ifrågavarande proposition har hänvisats till statsutskottet beträffande anslagsfrågan.

Förslaget till förordning angående upphörande av visst landgille innebär, bland annat, att landgille, som utgår av fastighet i Skåne, Halland eller Blekinge till kyrka eller till avlöning av prästerskap eller klockare utan att rätten till landgillet uppbärande motsvaras av ägenderätt till jord, må inlösas mot ersättning av statsmedel, om sådant påkallas av kronan eller ägaren av den fastighet, varifrån avgälden utgår.

Detsamma gäller ock landgille, som utgår för jordlägenhet, tillhörig kyrka i något av nämnda landskap och belägen inom viss fastighets ägoområde men till sitt läge i övrigt numera okänd, där församlingen medgiver sådan inlösen; sker inlösen av landgille för dylik jordlägenhet, skall ägaren av den fastighet, inom vars område lägenheten finnes, anses hava förvärvat äganderätten till lägenheten.

Ersättningen för landgille av det förra slaget skall uppgå till tjugu gånger den årliga avgäldens belopp och ersättningen för landgille av det senare slaget till tjugufem gånger nämnda belopp. Utgår årlig avgäld i annat än penningar och är ej särskild grund för beräkning av dess värde i penningar med laga verkan bestämd, skall värdet för år beräknas efter medeltalet av

den årliga markegången för de sist förflutna tio åren. Kan sådan beräkning icke göras efter länets markegångstaxa, bestämmer länsstyrelsen efter vad skäligt prövas avgäldens värde för år.

I förslaget angående upphörande av viss landskyld stadgas, bland annat, att landskyld, som enligt jordeboken utgår från fastighet i Göteborgs och Bohus län till kyrka eller till avlöning av prästerskap, skall upphöra att utgå för tid efter år 1937 mot ersättning av statsmedel. Ersättningen skall utgå med tjugu gånger landskyldens årliga belopp, därvid värdet av persedel, för vilken ej särskild grund för beräkning av värdet i penningar är med laga verkan bestämd, skall för år beräknas efter medeltalet av den årliga markegången för åren 1928—1937.

Angående beräkningen av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål anför departementschefen följande.

Vad angår kostnaden för inlösen av landskyld och landgille skall i överensstämmelse med nu gällande föreskrifter ersättning för inlöst landskyld och sådant landgille, som ej motsvaras av äganderätt till jord, uppgå till 20 gånger den årliga avgäldens belopp samt för landgille som utgår för kyrka tillhörig jord till 25 gånger nämnda belopp. Värdet av årlig avgäld, som utgår i annat än penningar eller för vilken ej särskild grund för beräkning av dess värde i penningar är bestämt, skall beräknas efter medeltalet av den årliga markegången för de sist förflutna tio åren. Med tillämpning av angivna grunder och efter medeltalet av markegångsprisen för åren 1926—1935 skulle inlösningssummorna belöpa sig till, för landskylden 89 183 kronor 20 öre, för landgille som icke motsvaras av äganderätt till jord 94 760 kronor och för landgille som utgår för till läget icke kända jordar 25 063 kronor 25 öre. Vid bestämmande av ersättningen för landskylden, vilken skall upphöra med utgången av år 1937, skall medeltalet av markegångsprisen för åren 1928—1937 läggas till grund. Enligt vad tidigare anförts kommer ersättningen för landskyld att i sin helhet utbetalas under nästkommande budgetår. Då sistnämnda medelpris för persedeln malt, vari vissa landskyldsbelopp utgå, torde kunna beräknas bliva icke oväsentligt högre än medeltalet av priserna för tiden 1926—1935, torde ersättningsbeloppet för landskylden böra upptagas till i runt tal 100 000 kronor. Vad angår ersättningen för landgille skall denna enligt förslaget utbetalas vid början av det kalenderår, från och med vilket avgiften enligt laga kraftgående utslag upphör att utgå. Med hänsyn till de utredningar, som måste föregå besluten om inlösningarna, torde det icke kunna förväntas att länsstyrelserna hinna meddela beslut i så god tid, att utbetalningar för inlöst landgille i någon större utsträckning kunna ske under nästkommande budgetår. Ett belopp av 10 000 kronor torde vara härför tillräckligt. På grund härav torde förslagsanslag för ifrågavarande ändamål nu böra av riksdagen äskas med ett belopp av 110 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag till förordningar angående upphörande av, ovan omnämnda landgille och landskyld hava numera av riksdagen bifallits. Med hänsyn härtill och då departementschefens beräkning av medelsbehovet för ifrågavarande inlösningssörförande icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Inlösen av landgille och landskyld* under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kronor.

Stockholm den 18 maj 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 154.
